

بررسی تاثیر مهارت معلمان بر رغبت شغلی دانش آموزان متوسطه دوم شهرستان زاهدان مطالعه موردی

معصومه اعتصامی فردا^۱، سعود آقایی^۲، زهرا علی احمدی^۳ و عصمت میر^۴

۱ کارشناس ارشد الهیات حوزه علمیه قم مدیریت دبیرستان نمونه

۲ کارشناس آموزش ابتدایی مرکز ضمن خدمت دانشگاه فرهنگیان

۳ دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت دولتی دانشگاه آزاد زابل، مدیریت دبیرستان معارف زابل

۴ کارشناس ارشد علوم قرآن حدیث دانشگاه علوم قرآنی زابل

چکیده

تاثیر مهارت معلمان در کشورهایمانند ایران به معنای عدم پیشرفت در مسیر توسعه و کاهش سرعت در مسیر توسعه یافتگی است و این امر مدت زمان پیشرفت و توسعه را دو چندان می کند. بنابراین ضروری است که به این مسأله رسیدگی شود. لذا بخشی از مسأله اصلی تحقیق حاضر آن است که چرا اثربخشی آموزشی در ایران به ویژه در دوره متوسطه که اندیشمندان این دوره را دوران طوفان، فشار و نقطه عطف زندگی نام نهاده اند و در گزارش نهایی اجلاس منطقه ای یونسکو به عنوان یک دوره انتقالی میان آموزش عمومی غیر تخصصی و دوره آموزش عالی معرفی گردیده است و در نظام تعلیم و تربیت کشورهای مختلف جهان اهمیت استراتژیک دارد، تحقیق حاضر از نوع کاربردی و روش پژوهش توصیفی-پیمایشی از نوع همبستگی می باشد. جامعه آماری تحقیق حاضر شامل دانش آموزان ۱۶ تا ۱۹ ساله دوره متوسطه دوم شهرستان زاهدان در سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۴۰۱ می باشد می توان نتیجه گرفت که رگرسیون معنادار است. همچنین ضریب تعیین برابر ۰/۱۹۲ بدست آمده است که بیانگر آنست که ۱۹/۲ درصد از تغییرات مربوط مهارت معلمان بر رغبت شغلی دانش آموزان قابل تبیین و توضیح می باشد. استمرار و بقای هر جامعه ای مستلزم آن است که مجموعه باورها، ارزش ها، رفتارها، گرایش ها، دانش ها و مهارت های آن به نسل های جدید منتقل شود. ساز و کار این انتقال فرآیند آموزش و پرورش است

واژگان کلیدی: مهارت، معلمان، رغبت شغلی، دانش آموزان، زاهدان

مقدمه

یکی از نهادهای اجتماعی، نهاد آموزش و پرورش است که مسئولیت مهمی در تربیت کودکان، نوجوانان و جوانان بر عهده دارد. نگاه گسترده به نقش آموزش و پرورش به عنوان عاملی مؤثر در فعلیت بخشیدن به امکانات بالقوه و ذاتی افراد، انتقال اندوخته‌ی تجارب گذشتگان، ارائه‌ی ارزش‌های مطلوب، افزایش معلومات و ایجاد مهارت‌های لازم در افراد، برای زندگی و بالاخره تسهیل مسیر حرکت وجودی آدمی به سوی کمال، اهمیت این نهاد اجتماعی را بیش از پیش نشان می‌دهد. گسترش کمی آموزش و پرورش نشانگر گرایش و استقبال همگان به اثر بخشی این نهاد و گسترش کیفی آن ناشی از توسعه‌ی معارف، علوم و رشد بی‌وقفه‌ی تکنولوژی است که این دو بر پیچیدگی و ظرافت جریان آموزش و پرورش افزوده است. بنابراین برای تحقق اهداف تعلیم و تربیت و رشد شخصیت کودکان و نوجوانان باید از خدمات راهنمایی و مشاوره به خوبی استفاده کرد. نقش راهنمایی در آموزش و پرورش افراد به حدی است، که عده‌ای از صاحب نظران آن را به نوعی تعلیم و تربیت گفته‌اند و بعضی راهنمایی را تسهیل‌کننده‌ی جریان تعلیم و تربیت می‌دانند (علاقه بند، ۱۳۷۴: ۱۲۷)

بیان مسئله

امروزه پیشرفت تحصیلی دانش آموزان یکی از شاخص‌های مهم در ارزشیابی آموزش و پرورش است. بدون شک در دنیای پیشرفته‌ی امروزی یکی از علائم موفقیت فرد، پیشرفت تحصیلی است که بدون آن توسعه و ترقی هیچ کشوری امکان پذیر نخواهد بود. از آنجایی که در نظام آموزش عالی رشته‌های تحصیلی متنوعی وجود دارد و در جامعه امروز، مشاغل دامنه‌ای وسیع دارند، لازم است برای آینده تحصیلی و شغلی نسل جوان برنامه ریزی دقیقی انجام شود. بی شک این برنامه ریزی مستلزم داشتن اطلاعاتی دقیق از رغبت‌های شغلی دانش آموز از یک سو و آگاهی درباره مشاغل مورد نیاز جامعه از سوی دیگر است (میرغفوری و صیدی، ۱۳۸۶: ۱۳۵). توجه به نیازها و امکانات جامعه، اندازه‌گیری دقیق ویژگی‌های شخصیتی دانش‌آموزان، ارتقای سطح دانش و تخصص راهنمایان تحصیلی، تغییر و اصلاح ساختار اقتصادی، تغییر نگرش مردم درباره موفقیت، تغییر نگرش کارکنان واحد آموزشی درباره راهنمایی تحصیلی، تغییر شرایط و ضوابط ورود به دانشگاه، اصلاح عناصر آموزشی، تداوم در شناخت و راهنمایی، توجه به استعدادها و تحصیلی ویژه، دادن آگاهی‌های لازم به دانش‌آموزان و والدین، انجام پژوهش‌های مستمر برای اصلاح ضوابط رغبت شغلی. امروزه در حیطه‌های گوناگون علوم اجتماعی، مطالعه پدیدارشناسی به عنوان یک روال نظام مند، علاقه بسیاری از پژوهشگران را به خود جلب کرده است و در حوزه رغبت شغلی، نیاز به پژوهش‌هایی با استفاده از مطالعه پدیدارشناسی احساس می‌شود. علاوه بر این، شواهد پژوهشی موجود حاکی از ضعف عمده نظام قبلی آموزش و پرورش در زمینه رغبت شغلی است و از دلایلی که در خصوص ضرورت تغییر نظام آموزش و پرورش اقامه شده است، چنین استنباط می‌شود، که تحقق اهداف نظام جدید آموزش دوره متوسطه دوم در درجه نخست منوط به هدایت تحصیلی مناسب و شایسته می‌باشد (گرچی، ۱۳۸۷: ۳). بنابراین، با توجه به اینکه تاکنون در کشور ما، مطالعه مرتبطی در زمینه مطالعه پدیدارشناسی در زمینه توصیف رغبت شغلی و شناسایی عوامل مؤثر بر آن انجام نگرفته است، از این رو، پژوهش حاضر بسیار بدیع و نوآورانه است و وجود خلاءهایی در ادبیات پژوهشی این حوزه، انجام مطالعات بیشتر را ضروری می‌سازد؛ یکی از موانعی که بر سر راه دانش آموزان مقطع دبیرستان در سال اول راهنمایی وجود دارد و می‌تواند روند فعالیت تحصیلی آنها را خدشه دار نماید انتخاب رشته تحصیلی است و اگر در این ضرورت توسط راهنمایی تحصیلی مناسب در خصوص انتخاب رشته تحصیلی و گزینش صحیح رهنمون شود می‌تواند با احساس دلهره و نگرانی نسبت به شغل و رشته خود در دانش آموز می‌شود. با توجه به نقش حساس و مهم که مشاور و دانش آموزان با آن مواجه هستند انتخاب رشته تحصیلی می‌باشد. اگر دانش آموزان به طور صحیح هدایت نگردد آینده‌ای توأم با نگرانی برای آنها ایجاد میشود. بهره‌گیری از خدمات راهنمایی و مشاوره در آموزش و پرورش یک ضرورت اجتناب ناپذیر است. آموزش و پرورش می‌خواهد زمینه‌ای را فراهم کند تا تمام استعداد های انسانی که به طور بالقوه در وجود انسان نهفته است به بالفعل تبدیل کند و زمانی به این هدفها در تحقیق خواهیم رسید که دانش آموزان از نظر جسمی و روانی و اخلاقی برای انجام این فعالیتها آمادگی داشته و در

حین مشکل که یادگیری او را مختل می سازد که نه معلم فرصت و نه دانش آموز به تنهایی قادر به حل آن مشکل نمی باشد(صادقی، ۱۳۸۲: ۲۲). تنها فردی که می تواند از طریق اصولی اطلاعات معتبر در اختیار دانش آموزان قرار دهد تا مشکلات آنها را کاهش دهد مشاور می باشد. هدایت صحیح دانش آموزان به شاخه ها و رشته های تحصیلی و آماده ساختن آنها برای ورود به تحصیلات عالی یا بازار کار با توجه به استعداد و رغبتشان یکی از اهداف مهم نظام آموزشی در دوره متوسطه است. از این نظر، براساس ماده ۱۹ قانون برنامه پنجم توسعه، وزارت آموزش و پرورش مکلف شده است ضمن هدایت تحصیلی فراگیران براساس علائق و ویژگی های آنها، برنامه ریزی لازم را برای برقراری توازن بین تعداد دانش آموزان و رشته های تحصیلی با نیازهای جامعه برقرار کند. همچنین در سند تحول بنیادین آموزش و پرورش به صراحت بر استقرار نظام جامع هدایت تحصیلی و استعدادیابی دانش آموزان تأکید شده است. در راستای تحقق این اهداف، آیین نامه آموزشی دوره متوسطه مصوب شورای عالی آموزش و پرورش دو ملاک عمده برای هدایت تحصیلی دانش آموزان را نمرات درسی و بررسی های مشاوره ای تعیین کرده است. از طریق بررسی های مشاوره ای و انجام پژوهش های علمی، ارزیابی های اولیه از رغبت های شغلی دانش آموزان صورت می پذیرد تا بنیان استواری برای برنامه ریزی آموزشی در سطح کلان و تمهید عملی در سطح خرد برای نیازهای شغلی تدارک دیده شود(احمدی، ۱۳۸۱: ۷۸-۷۶). بررسی های مشاوره ای می تواند شامل نظرخواهی از دانش آموزان، والدین و معلمان باشد یا مبتنی بر نتایج حاصله از آزمونهای استعداد و رغبت باشد. به هر حال، از آنجا که در انتخاب شغل عوامل متعددی نقش دارند، بررسی تأثیر این عوامل می تواند به انتخاب صحیح و معقولانه شغل و تسهیل فرایند «گذار نسل جوان از مدرسه به جامعه» یاری رساند. به همین منظور پژوهش حاضر با هدف توصیف و شناسایی عوامل مؤثر مهارت معلمان بر رغبت شغلی در دانش آموزان دوره متوسطه اول شهرستان زاهدان با رویکرد پدیدارشناسی انجام شد.

روش تحقیق

تحقیق حاضر از نوع کاربردی و روش پژوهش توصیفی-پیمایشی از نوع همبستگی می باشد. جامعه آماری تحقیق حاضر شامل دانش آموزان ۱۶ تا ۱۹ ساله شهرستان زاهدان در سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۴۰۱ می باشد که تعداد دانش آموزان دوره دوم متوسطه دختر ۱۵۸۵ نفر و پسر ۱۹۸۸ نفر می باشد که تعداد کل جامعه آماری برابر با ۳۵۷۳ نفر بوده که حجم نمونه با استفاده از جدول مورگان ۲۴۶ نفر برآورد گردید که نمونه گیری از طریق روش خوشه ای صورت گرفت. پس از هماهنگی های لازم با مدیران مدارس دوره ی متوسطه دوم شهرستان زاهدان در سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۴۰۱ و با توجه به شیوه ی آموزش مجازی، همراه با ارائه توضیحات لازم مبنی بر رازداری به مدیران، شماره ی دانش آموزان در فهرستی جمع آوری گردید، پس از تماس و ارائه توضیحات لازم و اطمینان خاطر آنها از حفظ اطلاعات و راز داری و همچنین ارائه توضیحات لازم در مورد پرسشنامه ها و نحوه پاسخگویی به سوالات، پرسشنامه ها از طریق واتساپ در اختیار دانش آموزان قرار گرفت. و از آنها خواسته شد به تمامی سوالات پاسخ دهند، همچنین از طریق واتساپ به سوالات دانش آموزان بدون القای پاسخی خاص جواب داده شد و پس از پاسخگویی کامل، پرسشنامه ها جمع آوری گردیدند. روش گردآوری داده ها یکی از اصلی ترین بخش های هر پژوهش، گردآوری داده ها است. پرسشنامه مهارت های حرفه ای معلمان جهت ارزشیابی سطح مهارت معلمان علوم و ریاضی از طریق خودسنجی مهارت های حرفه ای معلمان از پرسشنامه ساخته شده توسط حاجی زاده (۱۳۹۰) استفاده شد. این پرسشنامه دارای ۲۵ سوال شامل طیف لیکرت ۵ گزینه ای از خیلی زیاد(۵) تا خیلی کم(۱) می باشد که نمره بیشتر نشان دهنده مهارت حرفه ای بالاتر و نمره کمتر نشان دهنده مهارت حرفه ای پایین تر است. لازم به ذکر است این پرسشنامه دارای ۴ بعد به شرح زیر است. سوالات ۱ تا ۷ مربوط به روش تدریس؛ سوالات ۸ تا ۱۲ مربوط به تکنولوژی آموزشی؛ سوالات ۱۳ تا ۱۹ مربوط به طراحی آموزشی و سوالات ۲۰ تا ۲۵ مربوط به ارزشیابی است. برای روایی ابزار تحقیق از نظرات و تأیید استادان محترم راهنما و مشاورین و استادان دانشگاه و برای پایایی از آزمون ضریب آلفای کرونباخ استفاده شده است؛ که نمونه ای ۵۰ تایی به عنوان پیش آزمون در نظر گرفته و پس از پاسخگویی معلمان به استخراج داده ها مبادرت نموده و مقدار ضریب آلفای کرونباخ، برای متغیر روش تدریس ۰/۸۱،

تکنولوژی آموزشی ۰/۷۹، طراحی آموزشی ۰/۸۵ و ارزشیابی ۰/۷۶ بدست آمده است. همچنین در مجموع پایایی برای چهار متغیر برابر ۰/۸۰ می باشد. پرسشنامه رغبت شغلی از چهار بخش تشکیل شده است ۱-فعالیتها ۲-تجربه ها ۳-مشاغل ۴-خود سنجی ها. این پرسشنامه از آزمون های معتبر بین المللی می باشد که توسط جان هالند پژوهشگر و نظریه پرداز معروف در علم روانشناسی طراحی شده و بارها در تحقیقات گوناگون در زمینه علوم انسانی بکار گرفته شده است و از روایی و پایایی قابل توجهی برخوردار میباشد. هدف از طراحی این پرسشنامه سنجش رغبت شغلی افراد می باشد، که در این تحقیق از آن استفاده شده است. در بخش اول دانش آموزان با شش دسته از فعالیتهای اجتماعی، هنری، فنی، علمی، فرهنگی، عمومی به صورت پرسشهای چند گزینه ای سنجش می شود تا مشخص شود مایل به انجام چه فعالیتهایی میباشد. در بخش دوم دانش آموزان با شش دسته از فعالیتهای ماندن بخش قبل سنجش میشود تا مشخص شود وی در چه زمینه هایی تجربه کاری دارد. در بخش سوم دانش آموزان با شش دسته از مشاغل گوناگون در پرسشنامه روبرو میشود تا شغل هایی را که مایل به انجام آنها میباشد بر گزینند. در بخش چهارم با دو آزمون خود سنجی دانش آموزان تواناییها و مهارتهای خود را نسبت به همسالان خود میسنجد و به خود به ترتیب از ۱ تا ۷ نمره میدهد. یکی از روشهای سنجش پایایی روش آلفای کرونباخ است. با استفاده از پیش آزمون پرسشنامه و محاسبه آلفای کرونباخ ضریب ۰/۸۴ بدست آمد که این عدد نشان دهنده پایایی پرسشنامه های مورد نظر است. در تحقیق حاضر، با رجوع به نظر متخصصان و اساتید از روایی ابزار اندازه گیری، در سنجش متغیرهای تحقیق اطمینان حاصل شده است. برای محاسبه ضریب آلفای کرونباخ، ابتدا باید واریانس نمره های هر زیرمجموعه سوالات پرسشنامه و واریانس کل را محاسبه و سپس با استفاده از فرمول زیر مقدار ضریب آلفا را محاسبه کرد.

$$r_{\alpha} = \frac{J}{J-1} \left(1 - \frac{\sum S_j^2}{S^2} \right)$$

که در آن؛ J ، تعداد پرسشنامه ها؛ S_j^2 ، واریانس زیر آزمون J ام و S^2 ، واریانس کل آزمون است. برای بررسی پایایی پرسشنامه از یک نمونه اولیه با حجم ۳۰ استفاده شده است.

جدول ۱- جدول مقادیر آلفای کرونباخ برای پرسشنامه های پژوهش

پرسشنامه	تعداد سوالات	آلفای کارونباخ
مهارت معلمان	۲۵	۰/۸۰
رغبت شغلی	۲۰	۰/۸۵۴

همان طور که از داده های جدول بالا مشخص است میزان ضرایب آلفای کرونباخ محاسبه شده در تمامی موارد بزرگتر از ۰/۷ است که از اعتبار بالای هر ۲ پرسشنامه حکایت دارد. در این پژوهش برای توصیف مشخصات متغیرها از آمار توصیفی شامل میانگین، میانه، بیشینه، کمینه و انحراف استاندارد مربوط به متغیرهای تحقیق آورده شده، سپس با استفاده از شاخص های آمار استنباطی به تأیید یا رد فرضیات پرداختیم. در این پژوهش مدلیابی معادلات ساختاری مورد استفاده قرار خواهد گرفت و داده ها با استفاده از نرم افزار SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

تجزیه و تحلیل

برای پیش بینی رغبت شغلی دانش آموزان (متغیر وابسته) توسط مهارت معلمان (متغیرهای مستقل) از رگرسیون دو متغیره استفاده شده است. نتایج مربوط به این آزمون در جدول ۲- داده شده است.

1. Cronbach s Alpha

جدول ۲- نتایج تحلیل رگرسیون دو متغیره مهارت معلمان ورغبت شغلی

آزمون معناداری رگرسیون		R ²	R	سطح معناداری	آماره t	β		گویه
سطح معناداری	آماره آزمون F					(استاندارد شده)	β	
۰/۰۰۱	۵۸/۰۲۱	۰/۱۹۲	۰/۴۳۸	۰/۰۰۱	۱۸/۴۸۱	---	۷۸/۲۸۹	(ضریب ثابت)
۰/۰۰۱	۵۸/۰۲۱	۰/۱۹۲	۰/۴۳۸	۰/۰۰۱	۲۹/۶۱۷	۰/۴۳۸	۸/۹۵۱	مهارت معلمان

با توجه به مقدار آماره آزمون F و سطح معناداری مربوطه، نتیجه می شود که رگرسیون معنادار است. همچنین ضریب تعیین برابر ۰/۱۹۲ بدست آمده است که بیانگر آنست که ۱۹/۲ درصد از تغییرات مربوط به رغبت شغلی دانش آموزان توسط مهارت معلمان قابل تبیین و توضیح می باشد. با توجه به ضرائب β بدست آمده، می توان رابطه ی بین متغیرهای مورد بررسی را به صورت زیر فرمول بندی نمود:

$$\text{(مهارت معلمان)} \times (۸/۹۵۱) + ۷۸/۲۸۹ = \text{رغبت شغلی دانش آموزان}$$

با توجه به منفی بودن مقدار β، مهارت معلمان بر رغبت شغلی دانش آموزان تاثیر مثبت دارد.

جدول ۳- آزمون کولموگروف- اسمیرنوف یک نمونه ای برای شاخص های پژوهش

شاخص	آماره آزمون	سطح معناداری	نتیجه آزمون
خلاقیات	۰/۰۳۸	۰/۲۰۰	نرمال است
هیجان خواهی	۰/۰۳۲	۰/۲۳۶	نرمال است
سرسختی روانشناختی	۰/۰۴۶	۰/۱۲۸	نرمال است

با استناد به اینکه سطح معناداری آزمون کولموگروف- اسمیرنوف برای تمامی شاخص های پژوهش بزرگتر از مقدار ۰/۰۵ است بنابراین تمامی شاخص های پژوهش از توزیع نرمال برخوردار هستند. یعنی ویژگی فردی دانش آموزهم در تعیین آینده شغلی تاثیر دارد.

جدول ۴- ضریب همبستگی بین رغبت شغلی و مقبولیت اجتماعی با مهارت معلمان

متغیر	بعد عاطفی	بعد اجتماعی	بعد فنی
انصاف	۰/۴۱۱**	۰/۴۰۲**	۰/۴۵۰**
پیگیری	۰/۴۰۶**	۰/۳۶۳**	۰/۴۲۵**
مهارت	۰/۲۵۰**	۰/۲۳۶**	۰/۲۶۹**
فردگرایی	۰/۳۵۷**	۰/۳۸۳**	۰/۴۱۰**
تخصص	۰/۳۶۶**	۰/۳۴۳**	۰/۳۹۲**
رغبت	۰/۴۳۸**	۰/۴۲۴**	۰/۴۷۸**
مقبولیت	۰/۳۹۵**	۰/۳۹۶**	۰/۴۳۸**

**رابطه در سطح ۰/۰۵ معنادار است. **رابطه در سطح ۰/۰۱ معنادار است.

همانطور که از داده‌های جدول ۴- مشخص است، سطح معناداری آزمون همبستگی بین رغبت شغلی و متغیرهای آن و مقبولیت اجتماعی با مهارت معلمان و متغیرهای آن کوچکتر از مقدار ۰/۰۵ است. در نتیجه رابطه بین رغبت شغلی و متغیرهای آن و مقبولیت اجتماعی با مهارت معلمان و متغیرهای آن در سطح اطمینان ۹۵ درصد معنادار است. با توجه به منفی بودن مقادیر همبستگی می‌توان بیان کرد که این همبستگی معکوس است و هر چه سبک رغبت شغلی و متغیرهای آن و مقبولیت اجتماعی در سطح پایین‌تر باشد، سطح مهارت معلمان و متغیرهای آن پایین‌تر خواهد بود.

بحث و نتیجه گیری

بی توجهی به استعدادها و رغبت‌های تحصیلی و شغلی دانش آموزان جو غالب مدارس و جامعه است، به نحوی که فضای اصلی انتخاب شغل بیشتر متأثر از عواملی همچون منافع اقتصادی و اشتغال اجتماعی است. در چنین فضایی، طبیعی است که نمی‌توان از جوانان انتظار داشت که به سادگی در پی کشف استعدادها و رغبت‌های خود باشند. علاوه بر این، تحولات زمانه باعث شده است که تأثیر عواملی همچون جنسیت، عملکرد تحصیلی و وضعیت خانوادگی دچار دگرگونی شود. بر این اساس، پژوهش حاضر دو نکته اساسی را آشکار ساخت. اول اینکه تأثیر عوامل نخستین هنوز بر رغبت‌های شغلی پابرجا است و نمی‌توان آن را نادیده گرفت و دوم اینکه سمت و سوی تحولات مبین کاهش قدرت اثر گذاری این عوامل در بازار کار آینده ایران است. با توجه به مقدار آماره آزمون $F(58/0.21)$ و سطح معناداری (۰/۰۰۱) می‌توان نتیجه گرفت که رگرسیون معنادار است. همچنین ضریب تعیین برابر ۰/۱۹۲ بدست آمده است که بیانگر آنست که ۱۹/۲ درصد از تغییرات مربوط مهارت معلمان بر رغبت شغلی دانش آموزان قابل تبیین و توضیح می‌باشد. با توجه به مثبت بودن مقدار β ، مهارت معلمان بر رغبت شغلی دانش آموزان تأثیر مثبت دارد. در راستای تایید نتایج تحقیق معدن دارآرانی (۱۳۹۵) نخستین یافته پژوهش موید آن است که عامل جنسیت هنوز بر رغبت شغلی اثرگذار است، به نحوی که گرایش اصلی دختران معطوف به مشاغل اجتماعی و تمایل اصلی پسران به سمت مشاغل جستجوگرایانه است. همچنین یافته دیگر پژوهش مبین تفاوت معنی دار بین گروه‌های مختلف دانش آموزی در رغبت‌های شغلی بر حسب عملکرد تحصیلی است. دو یافته پایانی تحقیق نشان می‌دهند که نخست، در جامعه مورد تحقیق رغبت‌های شغلی دانش آموزان لزوماً از مشاغل فعلی پدران پیروی نمی‌کند و دوم، هر چه سطح سواد پدران افزایش می‌یابد، رغبت شغلی دانش آموزان به مشاغل جستجوگرانه و اجتماعی نیز بیشتر می‌شود. (هواسی و همکاران، ۱۳۹۷) در این تحقیق برای اندازه‌گیری علل و عوامل تأثیرگذار در هدایت تحصیلی و از یک پرسشنامه پژوهشگر خود ساخته با چهار مولفه عوامل اجتماعی، فردی، سیاسی و اقتصادی به عمل آمد، که به صورت دقیق چهار عامل اجتماعی، فردی، سیاسی و اقتصادی مورد بررسی هر یک از علل و عوامل فوق ۲۶ سوال تدوین شد. که در مجموع پرسش نامه این ابزار تحقیق دارای اعتبار پایان مقبولی می‌باشد. یافته‌ها: نتایج حاکی از این موضوع می‌باشد که عوامل اجتماعی بر هدایت تحصیلی دانش آموزان اول متوسطه موثر است. بحث و نتیجه‌گیری: عوامل اجتماعی، فردی، روانی، اقتصادی و سیاسی بر هدایت تحصیلی دانش آموزان اول متوسطه موثر است. (سیمباری و همکاران، ۱۳۹۷) یافته‌ها نشان داد که اجرای درست طرح هدایت تحصیلی با کمک مشاوره و نظر خانواده از انتخاب نادرست رشته تحصیلی و پیامدهای آن از قبیل افت تحصیلی و شکوفا نشدن استعدادهای دانش آموزان جلوگیری می‌کند و با افزایش آگاهی دانش آموزان و خانواده‌ها از رشته‌ها و مشاغل، نگرش و انتظارات آنها را از هدف تحصیلی معقول‌تر و منطقی‌تر ساخته و زمینه رضایت مندی از شغل آینده و پیشبرد نیازهای جامعه را فراهم می‌سازد.

منابع

احمدی، اسدالله (۱۳۸۱) بررسی میزان برخورداری مدیران مدارس متوسطه شهر کامیاران از مهارت‌ها و رابطه آنان با اثربخشی آنان از دیدگاه دبیران، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، گروه علوم تربیتی، دانشگاه شهید بهشتی.

سیمباری، سیما و کردنایچ، پریسا و درویش، مرضیه، ۱۳۹۷، تبیین نقش مشاوره و هدایت تحصیلی در آینده شغلی و حرفه‌ای دانش آموزان دوره متوسطه، سومین کنفرانس ملی رویکردهای نوین در آموزش و پژوهش، محمودآباد

سیمپاری، سیما و کردنایچ، پریسا و درویش، مرضیه، ۱۳۹۷، تبیین نقش مشاوره و هدایت تحصیلی در آینده شغلی و حرفه ای دانش آموزان دوره متوسطه، سومین کنفرانس ملی رویکردهای نوین در آموزش و پژوهش، محمودآباد

صادقی، علیرضا (۱۳۸۲) بررسی اثربخشی برنامه‌های پرورشی مدارس متوسطه شهر زنجان، پایان-نامه کارشناسی ارشد، گروه علوم تربیتی، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، دانشگاه علامه طباطبایی.

علاقه-بند، علی (۱۳۷۴) مقدمات مدیریت آموزشی، تهران، انتشارات بعثت.

گرچی، محمد (۱۳۸۷) کیفیت خدمات و رابطه آن با اثربخشی، فصلنامه مدیریت، سال پنجم، زمستان، شماره ۱۲، صفحات: ۱۱-۱.

معدن دار آرانی، عباس. (۱۳۹۵). بررسی عوامل مؤثر بر رغبت‌های شغلی در دانش‌آموزان دوره متوسطه شاخه نظری شهر تهران. مطالعات آموزشی و آموزشگاهی، ۵(۱)، ۳۱-۴۷.

میرغفوری، حبیب‌الله و صیدی، حسن (۱۳۸۶) شناسایی، تجزیه و تحلیل و رتبه‌بندی عوامل مؤثر بر بهره‌وری معلمان، مجله علوم تربیتی و روانشناسی، زمستان، صفحات: ۱۲۹-۱۴۱.